

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 2 september 2016

Mål nr

T 5453-15

KLAGANDE

Sekretess A

Ombud och målsägandebiträde: Advokat HB

MOTPART

HND

Ombud: Advokaterna KL och RL

SAKEN

Skadestånd på grund av brott

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts dom 2015-09-22 i mål B 7271-15

DOMSLUT

Högsta domstolen ändrar hovrättens dom på så sätt att det skadestånd som HND ska betala till klaganden bestäms till 123 085 kr, jämte ränta på 115 000 kr på det sätt tingsrätten angett i sitt domslut.

HB ska få ersättning av allmänna medel för biträdet åt klaganden i Högsta domstolen med 2 441 kr. Av beloppet avser 1 953 kr arbete och 488 kr mervärdesskatt. HND ska ersätta staten för denna kostnad.

Vad hovrätten har bestämt om sekretess ska bestå.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Klaganden har yrkat att HND ska utge skadestånd till klaganden med 123 085 kr, jämte ränta på 115 000 kr på det sätt tingsrätten angett i sitt domslut.

HND har uppgett att han överlämnar målet till Högsta domstolens bedömning.

DOMSKÄL

1. Genom hovrättens i denna del lagakraftvunna dom har HND fällts till ansvar för våldtäkt och hemfridsbrott.
2. HND skulle enligt tingsrättens dom betala skadestånd till klaganden med 123 086 kr, varav bl.a. med yrkade 8 086 kr för inkomstförlust. Hovrätten ändrade tingsrättens dom på det sättet att ett lägre belopp dömdes ut avseende ersättning för inkomstförlust på den grunden att det yrkade beloppet avsåg lön före skatt, medan skadeståndet enligt hovrätten inte var skattepliktigt. I Högsta domstolen har klaganden justerat det yrkade beloppet avseende ersättning för inkomstförlust från 8 086 kr till 8 085 kr.
3. I tingsrätten vitsordade HND inte något belopp avseende ersättningen för inkomstförlust. Beträffande den yrkade ersättningen invände HND att det saknades skriftligt underlag som visade att klaganden mått så dåligt som hon påstod och att hon inte heller hade lagt fram något arbetsgivarintyg om sin

frånvaro från arbetet. I hovrätten accepterade han avseende ett av tre delbelopp för inkomstförlust dels antalet dagars sjukfrånvaro, dels den uppgivna timlönen. HND gjorde varken vid tingsrätten eller i hovrätten någon invändning om att ersättningen för inkomstförlust var skattefri och att därför avdrag för skatt skulle göras vid beräkningen av ersättningen.

4. För talan om enskilt anspråk i samband med brottmål gäller 17 kap. 3 § rättegångsbalken. Enligt andra meningen i det lagrummet får rätten inte grunda sitt avgörande på en omständighet som inte har åberopats av en part till grund för hans eller hennes talan.

5. Huruvida det ankommer på en skadegörare att åberopa ett förhållande som ska reducera den ersättningsgilla skadan eller på den skadelidande att påstå motsatsen beror på vad slags förhållande det rör sig om. Här får bl.a. vad som gäller skadeståndsrättsligt betydelse.

6. Skadestånd för sådan inkomstförlust som avses i 5 kap. 1 § skadeståndslagen ska enligt huvudregeln utgå med ett belopp motsvarande inkomstbortfallet före skatt (den s.k. bruttometoden; se exempelvis ”Jobb-skatteavdraget” NJA 2010 s. 661 p. 5 och 6). Skadegöraren får därför anses ha åberopsbördan för omständigheter som kan föranleda ett frångående av den huvudregeln.

7. HND har förklarat att han inte vitsordar det yrkade beloppet. En invändning från en skadegörare om att ett yrkat skadeståndsbelopp inte är skäligt kan emellertid ta sikte på många olika omständigheter. För att den skadelidande ska kunna bemöta invändningen behöver den normalt preciseras, t.ex. till att avse en eller flera konkreta omständigheter. Exempel på sådana omständigheter är att den skadelidande inte har begränsat skadan på visst sätt eller att beräkningsgrunderna för det yrkade beloppet är felaktiga i visst avseende. HNDs allmänt hållna invändning innebär inte något sådant åberopande

som ger utrymme för att sätta ned skadeståndet på det sätt som hovrätten har gjort.

8. Rättegångsfelet i hovrätten har inverkat på målets utgång såvitt gäller klagandens skadestånd för inkomstförlust. Felet kan utan väsentlig olägenhet avhjälpas i Högsta domstolen.

9. Eftersom det har saknats förutsättningar att sätta ned skadeståndet för inkomstförlust, ska överklagandet bifallas. Hovrättens dom ska alltså ändras på detta sätt.

10. Med hänsyn till målets utgång i Högsta domstolen ska HND ersätta staten för kostnaden för målsägandebiträdet i Högsta domstolen.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit: justitieråden Stefan Lindskog, Johnny Herre (referent), Svante O. Johansson, Lars Edlund och Sten Andersson
Föredragande justitiesekreterare: Andreas Lööf